

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inape
iază.

In pragul viitorului.

Arad, 18 Octomvrie.

În aceste zile de nesiguranță universală centrul de gravitațiune al intereselor austro-ungare s'a fixat în sfera conducerii militare a monarhiei. Eri înainte de amiazi a avut loc la Viena, sub președinția monarhului Francisc Iosif I-ul obișnuitul consiliu anual al șefilor armatei și desigur că în consiliul acesta au fost discutate mai temeinic și cu mai multă cheltuială de energie spirituală interesele Austro-Ungariei decât altădată, în vremuri de evoluție normală a globului nostru.

E o neliniște adâncă azi în spiritele tuturor popoarelor și la granițele monarhiei se resimte bătaia vânturilor vrășmașe. Evenimente mari, universale, cu urmări abia bănuite încă, își anunță cele dintâi presemne și o reculegere supremă a tuturor forțelor e o problemă de viață azi — nu numai pentru monarhie. Și necesitatea unei hotărâtoare reculegeri e simțită mai mult tocmai de cei postați la prora acestui sombru și totuși atât de bizar vas, care înfioară apele Istoriei cu atâtea reflexe de umbră și nesiguranță....

Nicăiri ca în monarhia noastră echilibrul situațiilor interne nu e reclamat acum mai imperios de seriozitatea evenimentelor externe și nicăiri acest echilibru nu e mai greu de stabilit decât tocmai în interiorul stăpânirii habsburgice. Aici curentele externe pot să deștepte ecouri mai vii decât în alte părți, pot să scormonească

substraturi explosive și să sdruncine armonia unei conștiinți patriotice, care atât de greu se statornicește aici...

Imperfecțiunea omenească n'a reușit să consolideze aici un întreg armonios al atâtor elemente eterogene... Procesul de fermentație se poate porni în mai multe puncte deodată, fără ca făuritorii acestui conglomerat etnic să poată suprima la timp materiile primejdioase. Nu, pentru că în acest scop au nevoie de o superioară înțelegere, înarmată c'un braț de fier, care să distrugă toți germenii disoluției și să purifice atmosfera monarhiei prin înstăpânirea unui suflu sănătos de idei generoase...

Dar să sperăm că înțelegerea superioară în ce privește mijloacele de consolidare, durabilă și rezistentă tuturor eventualităților, se va lămuri în spiritul dela conducerea monarhiei, de-odată cu cele dintâi presemne ale unei primejdii externe serioase. Să sperăm că lămurită odată această înțelegere, ea nu va înceta să lumineze pas de pas cărările monarhiei în viitor. Și dorim ca ea să se lămurească cât mai curând și chiar din serioasa contemplare a fluctuațiilor externe actuale...

Intr'adevăr, marile personaje cari s'au întrunit eri la sfat în jurul Majestății Sale monarhului, de mult n'au avut o problemă mai grea, decât cum e în situația dată coordonarea intereselor monarhiei din punctul de vedere al tuturor complicațiilor externe cu putință și garantarea solidarității ei interne pentru toate eventualitățile imaginabile. Buni observatori, cum

ne închipuim că sunt, vor fi recunoscut de mult caracterul fatal al atâtor curente de idei câte scurmă azi straturile societății omenești și de sigur își vor fi dând seamă de posibilitatea unei deslănțuri cataclismice a acestora. Organizmele de stat trebuie fortificate până la limitele extreme, dacă vor să reziste ori și cărei eventualități și trebuie să fie străbătute în toate fibrele lor de-o maximă energie vitală, pe care nu le-o poate da decât patriotismul sincer al cetățenilor...

În organismul monarhiei noastre, dureri, sunt multe organe de restaurat și restaurarea reclamă o vreme îndelungată. Chiar cele mai pincipale forme pe cari le îmbracă acest organism sunt forme lipsite de garanția indestructibilității. Sunt forme răsărite din concepții fundamentale greșite și chiar aici, la bază, trebuie pornit procesul de restaurare. Nu vom specifica acum nici greșelile de concepție și nici expresiile lor în singuraticile părți ale organismului general, ci ne mărginim a indica multiplele stări critice atât din Austria cât și Ungaria, cari sunt tot atâtea expresii ale neajunsurilor organice și cari resfrâng lămurit pentru orice cugetător politic însăși neajunsurile.

Dacă conducătorii monarhiei vor putea să conceapă deplin rațiunea ei de existență, suntem siguri că vor afla și normele reparațiilor fundamentale ce trebuie să întreprindă. Vor înțelege că singura rațiune de existență a monarhiei nu poate fi decât mulțumirea popoarelor pe cari e menită să le ocrotească. Numai din fondul sănătos și moral al acestei mulțumiri

Cum erau învățăturile în seminarul din Sibiu pe vremea episcopului Vasile Moga

De Dr. Ioan Lupșa.

II.

Episcopul Moga, la începutul păstoririi sale, văzând lipsurile cele multe ale bisericii și înspăimântătoarea sărăcie, și-a dat toată silința să adune bani, să poată înjgheba câteva fonduri cât de modeste. În scopul acesta lua dela clerici taxe pentru singhelii și pentru sfințire. Se vede, că între clerici s'au găsit și de aceia cari s'au plâns la guvern, că vlădica le ia taxe prea mari. De aceea prin actul din 1815 nr. 2950 i-se aduce episcopului Vasile Moga la cunoștință, că numai dela acei preoți are drept să ia ca taxă de singhelie 50 fl., cari au în parohia lor mai mult de 100 case, iar dela cei ce au mai puține să ia numai câte 30 cr. de casă („Episcopus non unitus a neordinandis Parochis tunc solum, dum numerus Domorum ad nuam Parochiam pertinentium centenarium numerum adaequat, vel excedit, determinatam 50 florenorum singiliae taxam exigere, infra hunc numerum autem 30 cr.-os tantum a singula domo ad concertentem Parochiam pertinente desumere possit”).

Până erau clericii în seminar, episcopul Moga se interesa de aproape de soartea lor. Aproape în fiecare seară mergea în mijlocul lor și le împărțea sfaturi practice pentru cariera preotească. Adevărat se slujia de ei și la trebile curții sale episcopicești. Un fruntaș septuagenar (notarul pens. N. Hențiu), al cărui tată a fost studiat pe timpul lui

Moga în seminarul din Sibiu și a păstorit apoi 40—50 de ani o parohie în părțile zărândene, mi-a împărtășit următoarea povestire, fidelă și caracteristică, auzită în nenumărate rânduri din gura bătrînului său tată: „Când eram în Sibiu la clerică, eram în curte la vlădica cu încă unul, ca îngrijitori. Și când mergea vlădica cu trăsura, ne lua cu el pe capră, că avea niște cai cu nărav, cari mergeau repede prin oraș, dar cum ieșiau la drum, abia se mișeau. Odată am trecut Țibinul prin apă, că nu era pod, și caii s'au oprit în mijlocul râului. Eu am luat în spate întâi pe vlădica, apoi pe protopopul Panovici și i-am scos la țărnire...”

„În curtea vlădiciei era o capelă, acolo ne chema vlădica sara și ne da sfaturi, noi ședeam în bănci, că erau bănci ca în școală. Iar vlădica era descins și ședea pe o masă, cu picioarele pe bancă, și întreba când pe unul când pe altul: No, acum dacă te-i duce tu acasă, în sat la voi, și-a veni cineva să te cheme la un bolnav, ce vei face? Cel întrebat nu știa, ce să răspundă. Atunci spunea vlădica mai departe: Păi, ce să faci? vei întreba întâi, de câtă vreme e bolnav și ce boală are, apoi îți vei lua cartea și patrafirul și vei pleca. Întrînd în casa bolnavului, ce vei zice? Clericul tăcea. Dar vlădica răspundea: Dacă o fi ziua, vei zice: Bună ziua! Dacă o fi seară, vei zice: Bună seara! Apoi vei merge lângă el și îl vei întreba, ce'l doare. Dacă va cere să'l spovedești, îl vei spovedi. Dar ce credeți voi, iartă Dumnezeu păcatele celui ce se spovedește? Toți tăceau. — Vlădica spunea iarăși: Le iartă, dacă are omul credință. Le iartă ori nu le iartă, asta e treaba lui Dumnezeu, dar omul, după ce s'a spovedit preotului, se simte cu mult mai ușurat la suflet. — Așa tot povestea sara cu noi

ca un părinte. Se mai nimerca câte unul, care rîdea de cuvintele lui. Atunci vlădica îl certa blândete: „Taci mă, nu rîde, că tu ești prost și înțelegi, ce vorbește, pe tine n'o să te fac poț”

Aceste date ale tradiției se confirmă și în cuprinsul autobiografiei scrise de preotul N. Socaciu, care spune că s'a născut la anul 1817 părinți iobagi. Murind tatăl său la anul 1827 lăsat în grija preotului Mihail Popoviciu de la Folt. Lângă acest preot începu tânărul să a face slujbă de cantor și de învățător. „Când de dascăl — scrie el în autobiografie — am avut 3 ani și cea de cantor 6 ani, sub care dascălului și a cantoriei mult am avut de a ne căci Cinstia Sa, părintele Mihail Popoviciu 50 m'au cunoscut de supus ascultătorin. m'au foarte tare bine și în slujba bisericii era în-tare în celelalte, precum era, căci rului Vasile să merg, să-i pasc boii și dimineața aeni cu de-sfânta liturghie și după aceea trezîm cu orice casa părintească, să'mi iau bucată la casa lui Moga să mă duc la robota proprietarului și mai buni buia ca să-i pasc boii noaptea, ci trebuia să merg la lucrurile sale economice, prevo trebuia să merg în pădure singur cu ca lemne și la sapă, secere, coasă și altele. Clat-răposatul părintele Mihail Popoviciu on. Și fire, nu'și putea ținea slugă în tot anul... în-anului 1837 în 10 Ianuarie am scos recon-dela Prea Cinstia Sa părintele protopop Pipos din Hondol și m'am dus la Sibiu spre terea cursului de preoție, unde după ce m'am la Sibiu, m'au și primit, fiind cursul numai 6 luni... și sub vremea cât am fost la Sibiu. m-datorat Prea Luminatul și Preasfințitul epis-

poate să înflorească suprema virtute a patriotismului devotat, care să asigure monarchiei stabilitate în bătaia curentelor externe și unitate armonică în interiorul ei.

Și vor putea să vie apoi vremile de cumpănă grea, guvernele celor două țări nu vor mai îndura sentimentele penibile pe cari le încearcă azi cu soarta reformelor militare, într-o clipă când situația generală reclamă de mult gestul de energie din partea monarchiei și când atâtea pericole nebănuite își proiectează umbra în viitor. Insănătoșită din boalele ei monarchia nu se va mai lupta cu nevoi de felul celor de azi și când ar spune lumii că e și ea gata ar spune un adevăr....

Consiliul militar din Viena.

Se anunță din Viena: Sub președinția Majestății Sale monarhului a avut loc ieri la Hoffburg consiliul militar anual. Au participat arhiducele moștenitor *Francisc Ferdinand*, arhiducele *Eugen*, ministrul de război *Auffenberg*, ministrul Landwehr-ului *Georgi*, șeful statului major generalul *Konrad*, generalul *Potiorek*, inspectorul de armată cavalerul *Frank*, precum și comandantii singuraticelor categorii de arme.

Obstrucția continuă. În ședința de azi a Camerei opoziția a urmat obstrucția tehnică. Nici nu s'a intrat în discuția proiectelor militare.

Revizuirea regulamentului Camerei în Austria. Din Viena se telegrafiază că Reichsrathul austriac a început în ședința de azi discuția proiectului noului regulament intern al Reichsrathului.

Acțiunea lui Berzeviczy. Incercările președintelui Camerei de-a stabili un modus vivendi pentru discuțiile parlamentare nu au dus la rezultat. Cu toate aceste Berzeviczy continuă conferențele sale cu fruntașii partidului. În cursul zilei de azi a conferat cu Apponyi, Toth Iános și Désy Zoltán, toți membri ai partidului kossuthist.

asilio Moga. Fiind în cursul de preoție studenți, ei erau și la cancelaria episcopescă în vreme lipsă, cari nu erau dedați cu cântările și cu titlul bisericii noastre, pe aceștia m'au îndatorat, și casă în una din casele episcopiei mi-au dat, care seara și dimineața luam vreme, în care eram cântările bisericesti studenților acelora". Când gând clerical Nistor pe vacanțele de Paști să află că a murit preotul Ioan Precup din vecin Biscaria (com. Hunedoarei) și au rămas 6 orfani, între cari cea mai în vârstă era o mare, cu numele Sofia. Creștinul Solomon gan îl îndemnă s'o ia pe Sofia de soție și poartă îl vor alege popă în locul răposatului „că să bucura, să nu se împrăștiie săracii răposatului preot.” Nistor urmează sfatul Muntean, se duce Duminecă, în la biserică, cântă frumos pe placul nzește la văduva preoteasă și face u Sofia, pe care o descrie astfel:

Dară eu nimic n'am mâncat
Fără cu m'am tot uitat
În casă dac'am tunat
La o fată așa frumoasă,
Precum toți o lăudasă,
Că bine să chibzuesc,
Când eu dânsa să trăesc.
Că eu am eugetat
Că ascold fi îndestulat
Că o persoană așa frumoasă
Că dintre altele aleasă,
Că au tu prea 'naltă, nu prea mică
Că cop. destul de voinică
Că vorbe cu 'nțelepciune
Că știa pe fieșcine

Ce-a vorbit Goldiș cu Apponyi!

Sibiu, 17 Octomvrie.

„Mondja meg Goldis László képviselőtársomnak hogy tudva hazudott, mert máskép beszélt velem és máskép beszélt a házban”.

Roata vremii se întoarce. Cel care a ridicat împotriva „Tribunei” și a celor din jurul ei acuza tradării de neam trebuie să se aperc acum el de acuza că a observat întotdeauna o atitudine de duplicitate. Câtă vreme însă „Tribuna” a răspuns la toate acuzele ce s'au ridicat împotriva ei, dovedindu-le ca minciuni făurite de patima unor ariviști ambițioși, organul autorizat de sub conducerea dlui *Vasile Goldiș* tace acum la somările „Tribunei” cuprinse în articolul „Ce-i cu tradarea” și tace însuși d. Goldiș la acuzele grave ce i-s'au adus și i-se aduc mereu.

Și este bine că „Tribuna” stăruie cu energie să se facă lumină deplină în această chestiune și cere stabilirea responsabilității, pentru că învinuirea gravă a tradării de neam nu se poate ridica împotriva nimănui fără ca cel vinovat să nu-și ia pedeapsa meritată. Și vinovat este acuzatul sau acuzatorul. „Tribuna” a dovedit cu prisosință că este și a fost întotdeauna cea mai dezinteresată apărătoare a intereselor partidului nostru național-român, pentru al cărui program a luptat și va lupta cu toată energia.

În câteva corespondențe publicate de „Tribuna” ca ecou la articolul „Ce-i cu tradarea” s'a subliniat atitudinea politică de duplicitate a actualului director al organului autorizat, fără ca „marele acuzator” să fi ținut de cuvânt să răspundă măcar cu o desmințire platonice.

Sfidarea aceasta a opiniei publice este o nouă dovadă pe ce mâni nechiemate a încăput condu-

cerea organului autorizat al partidului nostru național român. Este mai al mare revolta obștei românești în Sibiu nostru, unde tăcerea aceasta a organului autorizat este interpretată în defavorul tregului comitet național, din care i parte atâția buni Români cari au adus aduc jertfe însemnate pentru cauza noastră nească. Și este mare această revoltă noastră mai ales pentru că ne-am convins că acuzele de până acum ridicate împotriva dlui Goldiș sunt întemeiate.

Săptămânile trecute a fost în Sibiu deputatul Dr. Iosif Șeghescu. Mulți au profitat de prezența lui pentru a-l întreba dacă d. Goldiș într'adevăr l'a numit „regeneratorul neamului românesc”. D. Șeghescu a declarat fără încunjur că da, d. Goldiș i-a adresat aceste cuvinte... măgulitoare. Și d. Șeghescu a adăugat că este gata să facă declarația aceasta și în scris.

Azi mă fac, însă, eu, ecoul unei acuze și mai grave la adresa dlui Vasile Goldiș, membru în comitetul național și directorul ziarului „Românul”.

Pe vremea discuției parlamentare a legilor școlare, autoritățile noastre bisericesti au avut în repetite rânduri să comunice cu ministrul de culte de pe atunci, contele Apponyi. În cursul unei audiențe acordate unui membru al consistoriului gr. ort. român din Sibiu, contele Apponyi s'a exprimat în felul următor despre deputatul „naționalist” V. Goldiș:

„Mondja meg Goldis László képviselőtársomnak hogy tudva hazudott, mert máskép beszélt velem és máskép beszélt a házban.”

„Să-i spui colegului deputat Vasile Goldiș că a mințit conștient, pentru că altcum a vorbit cu mine și altcum a vorbit în Cameră”.

Ce va fi vorbit între patru ochi depu-

Cu frica lui Dumnezeu
Am fost cunoscut-o eu

Cu nespusă bucurie
Am voit-o de soție.
Fără ea atunci mai tare
Cu o bucurie mare
Au zis, că dânsa voește
Din inimă mă pofteste
Să-i fiu soț cu dreptate,
Pân' la timpul cel de moarte.
Și așa ne-am învoit
Luni, dacă ne-am fost văzut,
Și la popor apriat
Spusu-le-am adevărat,
Că dacă dânsii voesc
Și pe mine mă poftesc
Atunci m'am făgăduit,
Că voi fi desăvârșit.
Sătenii s'or bucurat
Și cu toții or strigat:
Să-ți ajute Dumnezeu
Să te fercască de rău
Căci că noi cu mic cu mare
Te poftim fieștecare
Nouă ca să fii preot
În satul nostru de tot
Și ne bucurăm să fii
Între ai popii copii
Ca să nu se risipească
Din casa cea preotească...”

Toate erau deci bine puse la cale. Dar Nistor nu terminase decât abia jumătate din învățătura teologicească a cursului clerical de 6 luni. Se întoarse deci iar la Sibiu, să împlinească și cele-

lalte 3 luni. Dar peste 2 săptămâni iată, vine cantorul din Biscaria după el cu zor mare, căci oamenii nu mai pot aștepta. Atunci Nistor cu toată umilința s'a înfățișat înaintea episcopului Vasilie, rugându-l să-i permită a pleca din seminar și a merge ca preot în numitul sat...

Episcopul Vasilie
Atuncia îmi zise mie:
Fiule te n'găduesc
Și acum te slobozesc
Să te duci să te 'nvocești
Numai să nu zăbovești
Să iei fata cea rămasă
La săraca preuteasă!

Și eu i-am descoperit
Căci că ne-am fost învoit
Cu fata care-i rămasă
La săraca preuteasă
Atunci mă blagoslovi
Și de loc mă slobozi
Și-am plecat din Sibiu iară
Într'o Luni de cătră sară
Toemai în zecile Mai
Oh, amar, oh necaz, vai!”

Din Biscaria a plecat, însoțit de câțiva săteni la „prota”, să-l roage pentru audienție

„La prota 'n Peștiș ne-am dus
Cam pe 'nserat am ajuns
Și o sumă apriată
Care-aicea nu-i scriată
Atuncia cum am ajuns
Joia pe masă i-am pus
De care se bucurase

tatul „naționalist” Vasile Goldiș cu contele Apponyi, ministrul de culte al coaliției, urzitorul menorocitelor legi școlare, — nu știm. Știm însă ce a vorbit în Cameră: a combătut în mod academic legile școlare, declarându-le nedrepte.

Ce va fi vorbit între patru ochi cu contele Apponyi — nu știm, dar putem deduce din declarația ministrului: a spus contrarul celor ce a spus și declarat în Cameră!

Atitudinea naționalistă și românească în Cameră a deputatului Vasile Goldiș au fost deci numai țărână în ochii lumii românești, au fost numai tactică de om arivist, care caută să exploateze în favorul său personal o situație în care a ajuns din încrederea alegătorilor români naționaliști și cu concursul partidului național-român!

Chestiunea „tradării” ziarului „Tribuna” este rezolvită prin noua chestiune ce se impune acum comitetului național: Ce a vorbit Vasile Goldiș cu ministrul de culte Apponyi ca acesta să se simtă îndemnat a declara că Vasile Goldiș a mințit conștient?

Și cine tradează interesele neamului? Ziarul care a îndurât din partea guvernelor tot felul de prigoniri; care a muncit în fruntea tuturor ziarelor românești pentru deșteptarea sentimentului național; care întotdeauna a cerut muncă națională și interes pentru cultura națională, — sau omul care a început a se declara Român numai de când și-a dat seama că „moderații” nu sunt căutați de guvernele urbanești?

Și omul care în 1903 îl salută pe Tisza într'un articol scris *ungurește*; care se apropie de cel mai șovin ministru al coaliției; care îl numește pe un deputat guvernamental dușman al partidului național-român „regeneratorul neamului românesc” și protestează împotriva șezătorii scriitorilor români batjocurindu-i, omul

acesta în care nu este nimic românesc — e suferit în fruntea organului autorizat al partidului nostru național-român.

Se poate închipui o sfidare mai fățișă a opiniei publice românești?

Tara Guralivilor...

— Poveste din Bucovina de I. E. Torouțiu. —

...E o poveste, poveste, căci ceea ce a fost demult azi nu mai este... nu mai este... Și totuși nu-i poveste! Nu-i ceea ce a fost demult, dar pe locurile unde era țara aceea, azi au crescut păduri uriașe, nepătrunse de lumină, și locuite de oameni cu inimi de fiare, cari umblă să se mănânce unul pe altul ca și când ar fi niște fiare în chip de oameni...

Demult, demult și nu prea demult, doar părinții părinților noștri își mai aduceau aminte, undeva într'un colț de lume era o țară mare și mănoasă, în care trăea un neam tânăr — abia în fașe — ce nu mai avea păreche pe fața pământului de cinstit, istet și destoinic ce era. Și neamul acela se înmulțea mereu, destoinicia lui creștea, creștea într'un veac atât de mult, cât altor neamuri viețuitoare pe pământ li-ar fi trebuit veacuri după veacuri să se ridice așa de sus... Ear un singur veac în viața unui neam, nu-i doar' decât o zi în viața unui muritor; și totuși într'un veac neamul acela se întărea așa de strașnic, încât vecinii lui începură să se uite la el cu ochi plini de ură și lăcomie. Când însă văzură că vecinul lor se întărește în toate peste măsură, ce făcură, ce dreseră, se strinseră odată la un loc, de se sfătuiră să-l slăbească pe vecinul lor, și pentru fapta aceasta găsiră cel mai nimerit plan, întâi să-i răpească unul după altul câte o bucată de țară și apoi să-i prădeze bogățiile...

Ceea ce vecinii aceluia neam destoinic au pus la cale, s'a și întâmplat... Ei credeau că ursul dovedește semne de minunată vitejie, de omoară, ori stâlcește cu laba lui groaie o biată albină... L-au bătut, l-au schingiuit pe neamul acela, vecinii lui, au început a-i pune hotare în țara lui și stăpâni de-ai lor și apoi i-au luat averile, de l-au lăsat cu sânul gol golulț la pământ... Rînd pe rînd s'au împărțit cu câte-o bucată de pământ, care cum îi venea la socoteală. Țara aceea frumoasă mare fu ciuntită aproape din toate părțile și neamul împărțit sub mai toți stăpânii vecinilor lui... Și de atunci frate cu frate nu se putea în-

tâlni, căci stăpânii cei noi au tras hotare între ei și la hotare au pus paznici să le păzească...

Și era o fărîmă de pământ, ce-a fost tăiată din țara aceea, la miezul nopții și se chema Țara Fagilor, încă din vremurile de demult. Și acolo, ca și în toate părțile cele ciuntite dănuia încă mai departe crîmpee din noamul cel destoinic și harnic. Până la o vreme au tot dănuit așa ca și când nici n'ar fi simțit în inima lor tăietura ce i-au făcut-o stăpânii cei noi... Dar n'a trecut vreme multă și crîmpeii acela de neam a simțit nevoea sfatului frătesc, ajutorul brațelor lui, căci Țara Fagilor, de frumoasă și mănoasă ce era, a ademenit tot felul de oameni, de s'au așezat acolo, cu mamă și tată și cu toată sărăcia lor... Neamul acela de bun și milos ce era, i-a primit pe toți și le-a dat și lor locuri de trăit. Dar în loc de răsplată din partea acestora, neamul acela a căpătat ură și vrăjmășie și acestea s'au înrădăcinat între frații aceluia neam, puțini câți erau, și de învrăjbirea lor, cădea unul jertfă altuia, iar străinii vedeau și se înveseleau că nu dădură greș...

Dela o vreme peste acel crîmpeu de neam, care de focul învrăjbirii n'avea când să-și îngrijească de ogoare, începu a crește o pădure... mare... deasă... Și creștea pădurea tot mai mare... tot mai deasă... tot mai întunecoasă, până când deasupra întregului crîmpei al poporului băștinaș se așeză un întunec negru, misterios, așa că nu se mai putea cunoaște frate pe frate...

Pădurea clocotea de urletul fiarelor... Copacii se clătinau și plâneau în freamăt tânguios durerea fraților din întunec... De groaza întunecimii tainice, fără sfârșit, pădurea nu semăna cu toate pădurile, ci era mai îngrozitoare și fără viață... Acolo paseri nu cântau, cerbi și căprioare nu săltau prin frunzișuri, ci trăeau prin ascunzișuri adânci, întocmai ca și oamenii cei buni, cari rămăseseră din acel neam; izvoarele nu murmurau; soarele, luna și stolele, frații cei învrăjbiți nu le vedeau, și nici unul din frații cei răi nu simțea farmecul vieții decât în fărâdelegi și înșelăciuni. Frații cei învrăjbiți bănuiau unul altuia pricina întunecului străniu, ce se lăsase peste fărîma neamului lor... Se născură în pădurea cea uriașă furi de alte neamuri și se însoțiră și mulți dintre frați cu dâșii, cari, toți laolaltă cercetau ascunzătorile fraților celor buni, de le prădau avutul lor... Era mânia Domnului... Nu era nădejde de scăpare, nu erau stropi de lumină, cari să lumineze între frați, să se cunoască unul pe altul...

În vremea aceea doi din cei mai răi și mai învrăjbiți frați se gândiră că pot strînge multe daruri dela frații cei buni, cari trăiau în ascun-

Dac'o văzu jos pe masă —
Și 'ntâi ziua ne numi,
Să știm, că Marți va veni
Poporul să'l adunăm
Cu toții să'l așteptăm
Căci atunci va să vie
Candidație să ție

Poporul s'a adunat
Cu toți și din cela sat
Și matera și filia
Au fost cu toții acilea
Solgăbirău veniră
Și cu prota se 'ntâlniră
Și poporul l-au chemat
La biserică în sat..."

Se pare, că pe timpul acela (1837) alegerea de preot o conducea mai mult „solgăbirăul” decât protopopul. În cazul de față el se târguește cu poporul și pentru plata preotului, întrebând pe alții, cât vor să-i dea și certându-i, că dau prea puțin:

„Cum vreți voi, ca să vă fie
Cineva în preoție
În cinste să ostenească
În slujba cea preoțească,
Și-apoi nu vă rușinați,

Ca așa plată să-i dați?
Popa trebe să trăiască
Dacă vreți să vă slujească...

Un om bătrîn, Gheorghe Măgurean striga în biserică și făcea șgomot, că plata popii e prea mare...

Acestui cărcotaș solgăbirăul

„Li zise: tu ce gândești
De așa te 'mpotrivești
Vrei să'ți slujească preotul
Doară pe nimic de totul?
Și cătră mine se'ntoarse:
Diece, așa îmi zise,
Dac'aici preot vei fi,
Pe acesta, când va muri
Să'l bagi afund în pământ,
Să nu iasă nici decât
Că acesta s'au luptat
Plata de ți-au micșorat..."

Am reprodus aceste părți instructive din amintita autobiografie, fiindcă ele aruncă o vie lumină atât asupra stărilor din seminar, cât și asupra împrejurărilor dela alegerea de preot cu suma apriată pentru „prota”, cu intervenția „solgăbirăului” și cu împotrivirea poporului, care oricât de mult ține la biserică și la preot, se îndeamnă

anevoe a jertfi pentru asigurarea unei existențe materiale cinstite pe seama duhovnicului său.

Cât pentru părintele Nistor, atâta trebuie să mai adaugem, că n'a avut noroc cu Sofia cea frumoasă. După cinci luni de căsătorie a murit preoteasa Sofia, lăsându'l adânc mahnit pe părintele Nistor, care „a alcătuit în vers istoria ticăloasă a vieții sale”.

Dacă și la 1837 erau astfel împrejurările de pregătire și de viață preoțească, cum le vedem zugrăvite în „istoria vieții popii Nistor”, — ne putem cu ușurință închipui, că nici înainte cu 50 sau 100 de ani nu vor fi fost altfel. Și putem deduce din acest caz concret, cât de puținică era învățătura din seminar pe timpul episcopului Vasile Moga. Cu toate acestea se găsesc oameni cu destulă greutate la cuvânt, cari accentuiază cu orice ocaziune, că preoții aceia de pe timpul lui Moga cu învățătura puțină și defectuoasă erau mai buni decât cei de azi, împodobiți cu brevete de înaltă cultură teologică, dar lipsiți de sentimentul vocațiunii.

Dacă ar fi adevărată părerea acestor „laudatores temporis acti”, ar fi lucru foarte trist. Și s'ar învedera odată mai mult, quam pusilla sapientia regitur munduis...

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

zişuri, amăgindu-i că în puterea lor stă lumina și întunerecul și nădejdea traiului lor. Și cei doi, cari își luară numele de maistrii făuritori de lumină și bunătate, pârindau pădurea de-a lungul și de-a latul și răcneau de clocoteau văile și dealurile și tremurau fiarele în văgăunele lor... În curând maistrii își luară doi ucenici, cari după ce se făcură calfe, primeau deasemenea daruri pentru că... pârindau pădurea și o înecau de strigăte... Incetul cu incetul în jurul lor se îngrămădi o uriașă coată de ucenici, ale căror răcnete întrecuau pe cele ale maistrilor...

Și iarăș nu trecu mult și cei buni din ascunzișuri înțelesesă că strigătele guralivilor nu le aduc și nu le va aduce vr'odată bunătate și lumină, care să nimicească întunerecul de peste capul lor, înțelesesă că strigătele aceloră nu-s decât schimb pentru darurile, pe cari le primesc...

Era mare jale și tânguire și foamete în văgăunile fraților celor buni... Cei bătrini cari își mai aduceau aminte de seninătatea țării lor de altă dată, rugau ingenunchiați cu mâinile încrucișate spre cer ivirea altor, altor vremi mai luminoase... Țara Fagilor de odinioară nu mai era de recunoscut... Frații se mâncau unul pe altul... Invrăjbi-bire... ură... luptă... înșelăciuni și — strigăte de șarte. Era Țara Guralivilor...

Departede departe spiritul țarei mame urmărea toate urgiile venite asupra capului fiilor ei, vedea toate câte se întâmplau, auzea gemetele des-nădăjduite ale fraților celor buni și strigătele goale ale maistrilor guralivi cu ceata lor, vedea țara mamă toate și simțea o milă nesfârșită, milă, care numai într'un suflet de mamă se poate ivi, de durerea copiilor ei... Și i-se uscau țării mame ochii de atâtea lacrimi ce vărsa de jalea mlădițelor ei... Durerea ei însă era mută... plânsul înădușit și suspinle zdrobitoare... Ar fi venit ea în ajutor copiilor ei, dar în amarul ei mistuitor nu înțelegea, ce ajutor să le dea... Le trimise deci ceea ce avea mai bun, mai sfânt, mai luminător — le trimise mărtețul ei suflet, pe care-l întrupă în chipul unui bărbat... Și era bărbatul acela înțelept ca un prooroc și mândru și senin ca un apostol. Din ochii lui purcedea vâpae de lumină, din graiul lui vâpae de înțelepciune și din inima-i măreață izvora bunătate și dreptate cerească...

Merse cât merse sufletul țarei mame întrupat în acel apostol, merse vreme nu prea multă, — căci în mersul lui și-se părea că zboară, — până ajunse în Țara Fagilor de odinioară prefăcută în Țara Guralivilor... La pragul țării îl așteptară cu arme încărcate și cu gurile umflate de sudalme cei doi maistrii cu întreaga lor ceată de guralivi... Cele două calfe nu îndrăzniră să iase pe față într'un împinare dușmănoasă apostolului, care venea, și de aceea când se porniră din fundul pădurii să iasă afară, făcură doi pași înainte și trei înapoi de groaza biciului dreptății celui ce venea să mustre guralivii netrebniți, și să aducă lumină binefăcătoare fraților celor buni cari trăiau în ascunzătorii de teama furilor dintre străini și frați... Când proorocul acela mândru, cu fruntea lată, ochi mari și barbă lungă, neagră, ajunse în Țara Guralivilor, unul dintre maistrii îl întâmpină cu sadalme de tot felul, al doilea slobozi arma, iar ceata ucenicilor fugi în întunerecul pădurii, se tupilară toți după trupini de copaci și începură a striga cât îi țineau gurile... Sudalmele celui dintâi maistru resunară din văi în codri și din codri în țări, de ajunse întreaga lume să știe de firea celui om ciudat din acea țară — a maistrului guralivilor... Al doilea detună, și focul reposit din armă trecu prin trupul apostolului, îl lăsă nevătămat și zbură mai departe...

Apostolul făcu guralivilor un somn, ca să pătrunză cu toții în pădure și să ducă fiecare cum știe și poate lumină, lumină mântuitoare pentru cei rătăciți în întunerec...

Cu strigăte și țipete alergară înainte mai întâi ucenicii Guralivilor. Alergară câțiva pași tot strigând și cerind daruri dela frații cei buni în schimbul luminei, pe care le-o făgăduiau să le-o dea...

Oamenii cei buni auzind strigătele des-nădăjduite ale ucenicilor, ieșiră din ascunzătorii și aduseră daruri... Ucenicii în schimb se așezară pe jos unul după altul și-și însemnară cu degetul numele pe nisip... Aceasta era lumina lor, a ucenicilor guralivi, dată fraților celor buni pentru daruri... Un vânt ușor veni și spulberă firele de nisip de nu rămase nici o urmă...

Maistrii guralivilor pătrunseră adânc în pădure până se întâlniră cu calfele lor. Tot răcnind și răcnind înaintară mai departe, până îi auziră frații cei buni și veniră înainte cu daruri pentru lumina, ce li-o juruiau... Calfele primiră daruri, și primiră și maistrii, dar înzecit cât calfele... Lumina fu juruită, iar cei buni și slabi se retraseră din nou în ascunzătorii lor de frica sălbătăciei străinilor. Din altă parte însă la maistrii Guralivilor veniră și străini și se tocmiră cu ei, dându-le daruri însutite, ca să le facă lor lumină și nu fraților din ascunzătorii... Și se învoiră... Repede, repede se învoiră maistrii, când văzură atât amar de daruri. Iar ca și altă dată frații cei buni din văgăuni să nu se îndoiască în juruțele date, maistrii împreună cu calfele lor pârindau pădurea și strigară până amotră: lumină! lumină!... Apoi se așezară fiecare câte pe lângă un copac și săpară în trupină niște semne neînțelese de nime, decât de dânzii, care însă din depărtare păreau înțelese și de frații cei buni din ascunzătorii... Trupinile copacilor se vătămară în locurile unde semnele guralivilor fură îngropate, se vătămară, sloboziră lacrimi și cu vremea le cuprinse putregaiul... Veniră apoi vânturi și ploii și furtuni înspăimântătoare, rupseră copacii dela locurile unde au fost junghiați, și aceștia se prăbușiră peste ascunzătorii fraților celor buni și slabi, și un chin și amar și mai îngrozitor decât întunerecul pădurii se ivi peste capul lor... Pe mulți îi omoriră, pe mulți îi stâlcură, pe mulți îi înădușiră și pe mulți îi închiseră în vizunii, de muriră acolo de foamă și sete... Aceasta era lumina maistrilor guralivi și calfelor lor... Ei făcură pe placul străinilor de dragul însutitelor daruri...

Linistit, cu fruntea senină, inima deschisă, ochii ațintiți spre cer, și cu pași hotărâți Apostolul trecu înaintea guralivilor, îi lăsă în urmă și străbătu în lung și lat. Pe locurile unde călea el, rămăneau urme aurii, strălucitoare... Intregul său chip era încunjurat de nori diafani... Cărările lui păreau niște betele de foc... După ce acest prooroc străbătu pădurea în cruciș, se iviră în aer semne sfinte, alcătuite din o licărire luminoasă, împodobită de raze: „Din cărările lui, voi cei din întunerec faceți-vă drumuri...”

Apostolul se opri apoi în mijlocul pădurii lângă o stâncă uriașă, o privi lung, apoi își scoase o armă, lovi cu aceasta de câteva ori în stâncă săpând semnele resvidite: „Ieșiți din întunerec, priviți spre cer, priviți în sufletul vostru, priviți unul spre altul să vă cunoașteți, și întunerecul ce vă desparte va dispărea!” Abia termină proorocul semnele din urmă când deodată stâncă fu încunjurată de lumină, ca aureola în jurul capului Fiului ceresc... Semnele săpate în piatră se deslușiră bine; de-asupra stâncei soarele își revărsa acuma și vovoiul său de raze calde, cerul se însenină, paserile se adunară în jur și începură să cânte; izvoarele limpezi atraseră cerbi și câprioare... Era o feerie în jurul stâncei... Se apropiară cu sfială și frații cei buni din ascunzătorii. Toți cei cu inimi curate se îngrămădiră spre stâncă aceea — spre lumină. Era lumină... era viață plină de farmec, dar numai în jurul acelei stâncei... Aceasta era lumina Apostolului, care dispăru în curind fără să primească daruri, fără să fi fost măcar cunoscut... Când frații cei buni veniră, aduseră cu ei toate darurile câte le mai aveau, drept mulțumită pentru binele ce li-se făcuse, dar... acolo nu găsiră pe nime, decât viața din jurul stâncei și slovele săpate în ea...

Departede departe în groznicul întunerec al pădurii se auzeau resunând glasurile pustii ale guralivilor, cari fugeau de razele luminei...

Frații cei buni rămasesă câțeva vreme acolo și ridicară rugăciuni fierbinți spre Cer, care s'a îndurat de viața lor și le-a trimis o călăuză... Cei bătrini și slabi petreceau numai acolo și străjuiau ca niște vestale focul cel sfânt din jurul stâncei, în vreme ce tinării veneau numai dimineața și seara și-și oțoleau inimile și armele pentru munca lor, căci începură să facă drumuri din cărările Apostolului, să stârpească ceata blestemată a guralivilor și pe toți neprietanii sălbateci ai crâmpeiului lor de Neam încercat, nimicind astfel uriașa pădure cu misteriosul și îngrozitorul ei întunerec...

...E o poveste, poveste... și totuși nu-i poveste.

CONVOGARE.

Aderenții partidului național român din comitatul Târnavei-mici și din comitatele învecinate sunt invitați la

adunarea poporală,

ce se va ține în *Diciosânmărtin* la 29 Octomvrie n. 1911 la orele 12 din zi pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Constituirea biroului.
2. Deschiderea adunării.
3. Situația politică generală.
4. Votul universal.
5. Proiectele militare.
6. Proiect de rezoluțiune.
7. Inchiderea adunării.

Diciosânmărtin, la 8 Octomvrie 1911

Ia adunare vor lua parte domni:

Gheorghe Pop de Băsești, președintele partidului național român; Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști; Dr. Vasile Lucaciu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ștefan C. Pop, deputat; Vasile Demian, deputat; Dr. Alexandru Vaida-Voevod, deputat; Dr. Nicolae Șerban, deputat; Vasile Goldiș, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Victor Bontescu, Dr. Ioan Suciu, Dr. Nicolae Cosma, Nicolae Ivan și alții.

Convocătorii adunării:

Simion Calutiu, avocat; Laurențiu Pasă, protopop; Dr. Romul Boilă, avocat; Dr. Virgil Radesiu, avocat; Alexandru Papiu, protopop; Gheorghe Simu, protopop; Dr. Alexandru Morariu, avocat; Dr. Ilarie Holom, avocat; Iosif Lita, protopop; Nicolae Todoran, protopop; Ioan Moldovan, protopop; Romul Mircea, protopop; Dr. Ioan Bianu, avocat; Ștefan Rusu, protopop; Iuliu Nistor, protopop; Fabiu Toma, director la „Mugurul”; Victor G. Maior, director la „Vulturul”; Atanasiu Beșa, șef. „Albina”; Octavian Tobias șef. „Albina”; Ivan Anca, preot; Emil Popp, mare proprietar; Vasile Smigelschi, preot; Grigore Simon, not. penz.; Moise Birtolon, not. penz. și mare proprietar; Ioan Handrea, preot; Emil Vlăsa, mare proprietar; Zachiu Sas, preot; Gheorghe Dănilă, preot; Grigorie Nistor, Teodor Dan, preot; Teodor Pănzăan, învățător; Demetru L. Todoran, învățător; Alexandru Macarie, învățător; Augustin Nilca, preot; Emil Frîncu, preot; Augustin Chețian, preot; Ștefan Lita, preot; Nicolae Platon, preot; Miron Dascăl, preot; Ioan Trif, preot; Iosif Crișan, preot; Ioan Popenețiu, preot; Ioan Marele, arîndator; Gheorghe Negrea, preot; Augustin Cioban, preot; Ioan Sâmpălean, preot; Teodor Genasim, preot; Iustin Teglaru, preot; Nicolae Ticaciu, preot; Laurențiu Moldo

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobile de Székely și Róti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț.

Mare asortiment în trusouri pentru mirese. La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

invățător; Nicolae Manoviciu, preot; Ioan Pop, preot; Nicolae Ignat, preot; Nicolae Frîncu, preot; Alexandru Circa, preot; Ioan Biriș, învățător; Ioan Veliciu, învățător; Alexiu Trif, preot; Basiliu Călugăr, preot; Gheorghe Nicoară, preot; Beniamin Papiu, preot; Petru Sânmărgișan, preot; Emil Sânmărgișan, preot; Alexandru Kacsanyi, proprietar; Alimpie Costea, preot; Ioan Marian, preot; Ioan Muntean, preot; Zaharie Măneșiu, învățător; Alexandru Pop, învățător; Emil R. Negruțiu, provizor; Gheorghe Porime, învățător; Mihailă Jampa, învățător; Ilie Călburean, proprietar; Augustin Almășan, preot; Nicolae Fodea, șef. „Albina”; Danila Boilă, comerciant; Iulius Anca, comerciant; Petru Moldovan, preot; Vasile Pop, funcț. de bancă; Constantin Muștea, contabil; Alexandru Macarie, pantofar; Petru Cernea, păpușar; Mihailă Cernea, păpușar; Ioan Pop, cantor; Iuliu Pop, învățător; Aurel Vodă, preot; Basiliu Folea, preot; Gheorghe Branea, preot; Alexandru Moldovan, proprietar; Ștefan Brutu, arîndător; Teofil Popovici, preot; Iuliu Laslă, preot; Nicolae Berghian, preot; Iuliu Holț, preot; Valer Platos, învățător; Zosius Nuțu, preot; Ilie Ioanoviciu, preot; Petru Pop, preot; Petru Sogan, mare proprietar; Ștefan Faut, preot; Ioan Ban, preot; Nicolae Roman, preot; Teodor Bărbat, învățător; Nicolae Bărbat, învățător; Ioan Almășan, preot; Ștefan Șerban, proprietar; George Șerban, preot; Ioan Istrate, învățător pensionat; Augustin Istrate, preot; Teodor Oprean, învățător pensionat; Ioan Popoviciu, proprietar; Nicolae Morariu, not. pensionat; Alexă Pop, învățător pensionat; Ioan Galea, învățător; Victor Morariu, proprietar; Dumitru Muntean, proprietar; Ironim Morariu, proprietar; Traian Pop, preot; Ioan Curuțiu, proprietar; Constantin Boilă, proprietar; Ioan Boilă, proprietar; Iosif Boilă, proprietar; Nicolae Boilă, proprietar; Dumitru Ieac, proprietar; Aurel Pop, preot; Aurenție Pop, cond. de fabrică; Teodor Dan, preot; Ioan Boer, învățător; Ioan Baci, preot; Nicolae Mureșan, preot; Ilarie Dulău, preot; Iuliu Cernea, proprietar; Victor Barna, preot; Mihail Covrig, contabil; Ovidiu Grita, contabil; Alexandru Mutu, preot; Ioan Muntean, proprietar; Ioan Todoran, oficial bancă; Ioan Todoran, proprietar; Alexandru Petrasiu, oficial adv.; Teodor Vasii, proprietar.

Convocare.

Aderenții partidului național român din comitatul Brașovului sunt invitați la

adunarea poporală,

care se va ținea în Brașov, Vineri, în 14 (27) Octomvrie (Cuv. Paraschiva la 2 ore p. m., cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Desbaterea situației politice.
3. Sufragiul universal.
4. Proiectele militare.
5. Propuneri, proiect de rezoluțiune.

Brașov, 3 (16) Octomvrie 1911.

Ioan Lengeru, Dr. Vasile Saftu, G. B. Pop, Dr. Nic. Vecerde, Ios. Pușcariu, Dr. G. Baiulescu, Dr. Nic. Mănoiu, Dr. I. Moșoiu, Dr. Nic. Străvoiu, Petru A. Popovici, I. Săbădeanu, I. Bidu, Costi A. Popovici, Nic. Dușoiu, Ilie Savu, Dr. Emil Dan, Dr. Const. Moga, Diamandi Steriu, Sterie Stinghe sen., George Navrea, Vasile Sfețea, Ioan Prieșcu, Dragomir Pulpaș, Ios. Maximilian, George Puiu, Iancu Maximilian, Ioan Hamza, G. Fulea, Alexandru Măeruşan, Ștef. Taus, Iosif Micu, Filip Crețariu, G. Ludu, I. Nan, D. Grecean, Ioan Bogdan, Toma Giurgiu, D. Manole, Victor Popea, Zenoviu Popovici, Octavian Sămton, Ioan Pascu, Nic. Lepedean, Ioan Broju, Virg. Popp, Iancu Măcsimilian, Const. Proca, Ioan Debu, Ios. Comanescu iun., Ioan Schiopu, Ios. Comanescu sen.

Cronică externă.

Alegeri comunale în Belgia. Duminică, 2 Octomvrie, au avut loc în Belgia alegerile cari au o semnificație specială.

Ele trebuiau să demonstreze dacă regimul clerical, care domină Belgia de 27 de ani, mai are vitalitatea necesară ca să-și continue dominațiunea sau dacă nu e în agonie și merită să-și dea obștescul sfârșit la apropiatele alegeri-legislative.

Se cunosc evoluțiunile guvernării clericale belgiene din anii din urmă. Ele au urmărit panta declinului, pierzând la fiecare alegere generală câte una din forțele lor, cari timp de douăzeci de ani le-au înlesnit ascensiunea.

Prima lovitură decisivă ce s'a dat clericalismului belgian a fost cea dela 9 Maiu 1910, când majoritatea catolică din parlament a scăzut, în alegerile legislative, la 6 locuri din 8, cât fusese cu doi ani mai înainte.

În această împrejurare, liberalii și socialiștii belgieni au luptat uniți și tot în strînsă solidaritate au continuat lupta, pentru a zădărnici cu desăvârșire ori ce acțiune clericală parlamentară.

Situația era în adevăr excepțională. Cabinetul catolic al lui Schollaert guverna grație unei majorități de două voturi. A impune un regim anti-constituțional numai prin concursul unei majorități așa de infime era o ofensă pentru toată țara, care luptase atîta ca să slăbească clericalismul.

Liberalii și socialiștii au dovedit cabinetului Schollaert că nu va putea lucra cu cele două glasuri, cari îi mai dădeau o falsă vigoare.

E memorabilă ziua de 26 Octomvrie 1910, când, la deschiderea parlamentului belgian, în momentul când regele citea discursul tronului, s'a produs acea manifestație socialistă grandioasă, care cerea regelui răsturnarea regimului clerical și votul universal complet.

Din acel moment înșiși catolicii și-au socotit zilele numărare și s'au gândit să-și pregătească un teren de acțiunea pentru vremurile de opoziție.

Guvernul Schollaert a reluat un vechiu proiect școlar, care preconiza ca școlile congregațiilor religioase să fie plătite din fondurile publice în paguba învățământului oficial. Era un mod de-a forța tineretul să treacă prin școlile clericale, care va favoriza pentru mai târziu regimul clerical.

Contra acestui proiect de lege, prezentat sub o formă nouă și mai anti-constituțională, s'au ridicat liberalii și socialiștii și obstrucțiunea lor a fost așa de energetică și hotărîită, că guvernul Schollaert, pus cu desăvârșire în posibilitate să-și treacă proiectul de lege școlar, a trebuit să-și dea dimisiunea în ziua de 26 Maiu 1911.

Aceasta a fost a doua lovitură pe care clericalismul belgian a primit-o în inimă.

La 31 Maiu, regele a adus un nou minister catolic sub prezidenția dlui de Broquaville, care, după oare cari tergiversări, a declarat că va continua vechea politică clericală și că va readuce în discuție proiectul de lege școlar al lui Schollaert.

Această atitudine sectară a avut ca rezultat formarea unui cartel liberalo-socialist, constituit pentru a duce o luptă comună de exterminare a regimului clerical.

Cartelul a avut și are de luptat în condițiuni nefavorabile. Clericalii au avut vreme, în lunga lor guvernare, să-și asigure un sistem electoral care să-i favorizeze. Sunt încă provincii unde populația e stăpînită de influența clericală, unde obscurantismul n'a putut fi încă risipit de propaganda liberalo-socialistă.

Dacă, cu toate aceste dificultăți, cartelul liberalo-socialist a izbutit să învingă în alegerile comunale de ieri, înseamnă că regimul clerical e condamnat de marea majoritate a maselor.

E a treia lovitură uriașă pe care o primește, care, de sigur, va fi penultimă, în așteptarea celeia ce i-se va da în curînd în alegerile generale.

Alegerile comunale s'au sfârșit cu un triumf aproape complet pentru cartelul liberalo-socialist.

Revoluția în China. Se anunță din Londra: Ziarele anunță că stradele orașului Wutsang sunt părăsite. Unele strade sunt pline cu cadavre. În poarta unei clădiri au fost găsite 15 cadavre.

Revoluționarii asasinează fără milă pe bărbații credincioși dinastiei. Pe ziua de ieri ei au omorît peste 500 persoane.

Revoluționarii pătrund în casarmele cari sunt părăsite, și ridică de acolo armele și munițiunile. Comandantul revoluționarilor spune că dispune de 25.000 soldați armați după sistemul modern.

Derbedeii din Honghong au atacat închisorile și au eliberat pe toți deținuții, cari comit spargerii în toate părțile orașului. Orașul Honghong și unele orașe din apropiere se află în flăcări. Ei aprind toate bancnotele de hârtie, spunând că nu au nici o valoare.

Un bust lui Ivanovici.

Desfășurarea grandioaselor serbări culturale dela Iași mi-a sugerat, din depărtare, o idee din cele mai nastrușnice: ideea ridicării în Iași a unui bust lui *Ivanovici*.

O să mă întrebați de sigur uimiți, de ce un bust lui Ivanovici la Iași?

Întrebarea își are rostul ei, căci nu sunteți deprinși ca în țara noastră generațiile cari urmează să se gîndească și la cele cari dispar. Popoarele tinere ca și indivizii sunt ingrați fără preconcepție ci din pură juvenilitate, din pur avânt pentru viața care se deschide înainte, și de aceea cu greu le faci să se gîndească și la cei dispăruți atunci chiar când reprezintă un nume european sau mai bine zis mondial. Căci frumuseța lucrului este că singurul nume de artist muzicant care a trecut granița românească, este acesta. Singurul om care a atras atenția marelui public din străinătate asupra muzicii noastre, este acesta. Valsurile lui au făcut deliciul atâtor generații, au legănat în *valuri* cadențate atâtea tinereți, au *suspina*t cu atâți îndrăgostiți, au luat foc cu atâtea inimi înflăcărâte — încât ar fi o nedreptate strigătoare la cer, ca în orașul culturii, unde după cât văd n'a încetat să înflorească recunoștința, să nu i-se ridice și aceluia băiat de trupă dela *regimentul 13* un bust cât de modest.

De toate avem în țară: oameni mari se plimbă pe toate cărările — nu știu ce vor face generațiile viitoare cu ei; dar știu că ar fi o frumoasă operă dacă s'ar ridica aceluia care ni-a ridicat în ochii lumii cu ceva, un modest semn de amintire în orașul lui.

Pe lângă poeți mari, prozatori celebri, oameni de știință cunoscuți, pictori renumiți, nu ar trebui să avem și puțină muzică? Aceasta oare nu va face ca generațiile cari vin, să ducă mai departe începuturile celei care a apus și care de bine de rău ni-a făcut de toate? Nu ar fi frumos ca în stagnarea în care ne găsim pe tărâmurile culturale, să dăm un imbold artelor măcar, și muzicii în special, poate ca în sunetele ei, să ne îndreptăm iarăși către alte orizonturi?

Eu cred că da.

Și de aceea am aruncat această idee marelui public, cu credința că se vor găsi la Iași destui iubitori ai frumosului ca să facă să se știe că Iașul oropsit a produs, pe lângă mulți alții, și pe singurul român cunoscut în întreaga lume.

„Ordinea”.

Războiul italo-turc.

Intorsătura ce a luat conflictul dintre cele două puteri în scurgerea zilelor din urmă, lăsa să se prevadă un sfârșit depărtat și sângeros al războiului italo-turc. Și până când între zidurile orașului Tripolis a fost întronată pacea, — între niște oameni ingenunchiați cari trebuiau să primească loviturile sortii fără o singură vorbă de împotrivire — în adâncul provinciei războiul e în toi și știrile ce primim de pe teatrul luptei, ne prevestesc un viitor roșu de sânge.

Incercările de pace ale Germaniei și monarhiei noastre au rămas infructuoase, sau cel puțin așa se poate ghici din ținuta Italici care de nou și-a trimis flotila în apele Adriaticei. Probabil că intențiile Italiei sunt să atace Turcia și-acasă și câteva vase circulă deja, în fața porturilor Salonic și Smyrna.

Complicațiile războiului se mai adaugă și cu știrea primită ieri după amiază la bursa din Berlin, că Anglia are intenția să anexeze Egiptul.

Garnizoana turcească din Tripolis.

Trupele turcești retrase în josul țării au început o organizație temeinică în perspectiva luptei ce se va da contra Italianilor. Puterea armată se adaugă zilnic cu triburile cari sosesc de bună voie pentru a lua parte la luptă. Din Kufra vine știrea că șeicul a proclamat și el războiul sfânt contra Italianilor și împreună cu mai multe trupe de Arabi din Egipt au plecat în ajutorul armatei sultanului și sunt pe drum spre Benghazi.

Turcia — după cât se anunță din Constantinopol — face toate pregătirile de apărare și ofensivă; însuș ambasadorul turec din Paris, Fety bey a sosit în Tripolitania și împreună cu pașa Munir, comandantul oștilor turcești, a început organizarea tuturor forțelor armate, pentru a începe lupta decisivă.

Luptele din Tripolis.

Convingerea Italianilor că anexarea provinciei Tripolis va fi o lovitură ingenioasă și foarte puțin riscată, începe să se spulbere din zi ce trece. Trupele din adâncul țării, sprijinite de șefii diferitelor triburi arabe sunt organizate perfect pentru război și încolțesc armata italiană din toate părțile hărțuind-o și pricinuindu-i pierderi însemnate.

Zilele acestea un corp de 20.000 de soldați va pleca contra Italianilor încercând o luptă decisivă.

Lupta care s'a dat ieri noapte în împrejurimile orașului Tripolis a avut un caracter din cele mai sângeroase.

Un detașament de otomani, în număr de aproape de 500, s'a apropiat de lagărul Italianilor de pe coasta Kirkarich. Intunerecul nopții le-a favorizat apropierea.

Italianii prinzând de veste, au alergat la arme, dar în mijlocul învălmășelei au fost izbiți de atacul bine susținut al Turcilor.

Lupta a durat o oră și numărul Italiani au căzut morți și răniți.

Italianii au cerut atunci ajutorul artileriei din port, care a început un atac de flanc împotriva trupele turcești.

Aceasta a fost nevoită să se retragă. Retragerea s'a făcut în ordine.

Turcii au lăsat pe câmpul de luptă cinci morți. Au avut de asemenea prea puțini răniți.

Pierderile Italianilor sunt mult mai numeroase.

Afară de aceasta, avantposturile italiene au foarte mult de suferit în urma izbucnirilor scurte și năprasnice ale arabilor cari, fiind cei mai dibaci cunosători ai țării, se descarcă asupra lor în fiecare noapte. Se prea poate că, pentru a nu-și se-

cătui puterile în aceste lupte infructuoase, armata italiană se va mișca zilele acestea cu tot aparatul contra Turcilor. În perspectiva acestei schimbări de tactică Turcii sunt hotărâți să ocupe regiunile mai înalte din munți și cu bateriile moderne să improaște pe dușman.

Imposibilitatea negocierilor pentru pace.

Apele politice din Constantinopol încă nu s'au limpezit pe deplin. Nu se știe nici dacă actualul guvern se va putea menține, căci comitetul tinerilor Turci astăzi e hotărât — mai mult ca ori când — să-l răstoarne, în deosebi pentru revocarea măsurilor de restricție contra Italianilor. Ziarul „Ikdam” scrie că puterile au declarat ambasadorilor otomani că divergențele dintre Italia și Turcia sunt așa de adânci încât intervențiile lor pentru pace n'ar avea acum nici un rezultat.

Pe de altă parte Poarta a declarat că nu e dispusă să înceapă negocieri pentru pace, dacă puterile nu-i asigură în prealabil o soluțiune onorabilă.

În asemenea împrejurări deci, nu se vede de loc putința unui început de împăcare.

Din Paris se anunță că pe baza unei telegrame din Constantinopol ziarul „Le Journal” scrie:

„Comitetul „Asociației naționale” a placardat ieri, la Stambul, niște afișe mari prin cari face cunoscut populațiunii, că are a se pregăti pentru o luptă pe viață și moarte contra Italianilor”, iar în altă parte: „Se crede, în general, că guvernul nu va putea începe tratative de pace pe baza cedării Tripolisului, din cauza revoltei opiniei publice care cere cu stăruință împotrivirea până la sfârșit”.

Flotila italiană în apele turcești.

Ținuta flotei italiene din partea de miazăzi a adriaticii denotă o mare neîncredere față de Austro-Ungaria asupra căreia face impresia unui serviciu de spionaj asupra vaselor monarhiei cari tree în Marea Ionică.

Aceeași neîncredere manifestă și flotila noastră care nu poate primi indiferentă știrile despre manevrarea vaselor italiene în apele turcești, căci după cum se anunță din Constantinopol, trei torpiloare italiene au fost văzute în fața portului Mitillene, iar cu o zi în urmă a fost văzută întreagă escadra italiană, îndreptându-se spre muntele Athos. Se crede că vasele italiene plănuiesc un atac contra porturilor din Salonic și Lungrua.

În fața acestor știri alarmante guvernul turcesc a luat toate măsurile preventive. Comandanții șef al corpului de armată a decis ca statele ale căror vapoare au intențiunea de a aborda la Salonic vor trebui să semnaleze aceasta cu patru zile înainte pentru ca forturile dela Karaburnu să fie avertizate. S'au luat toate măsurile pentru a împiedea cu ajutorul minelor intrarea unei flote vrăjmașe.

Membrii cei mai însemnați ai comitetului central june-turc au plecat la Constantinopol.

Anexarea Egiptului.

La bursa din Berlin s'a lătit ieri vestea că Anglia va anexa Egiptul. Știrea n'a fost încă confirmată dar se poate împlini foarte ușor, mai ales acum, când Anglia, văzând eucerirea Italiei în Tripolis și expansiunea Franței în Maroc. se crede în drept a se compensa cu ocuparea mănoasei țări a Nilului.

Un articol al ziarului „Popolo Romano”.

„Popolo Romano” lămurind articolul său de ieri care preconiza necesitatea unei acțiuni mai energice a Italiei dacă Turcia ar persista în a lua represalii, zice: Am făcut democrațiune foarte clară între atitudinea partidului tânăr turec și aceea a oamenilor de guvernământ cari își dau seama de actele lor și de direcțiunea politice a unui stat. Într'adevăr, discursul sultanului, esceptând câteva afirmațiuni neexacte, este astfel cum putea fi în situația actuală. Este vorba acum de a se menține cel puțin sultanului înalta-i suveranitate, dar nu se consideră, că această suve-

ranitate să conțină germeni periculoși cari dea Porței prilej în fiecare clipă de a face reclamațiuni și de a ridica dificultăți de tot felul astfel ca chestiunea Tripolitaneiei să fe veșnic deschisă.

Dacă așa ceva ar trebui să fie atunci ar fi un rău mai mic să se prelungească războiul actual deși aceasta n'ar fi în dorința noastră, decât de a se reîncepe același război mai târziu.

Cu privire la autoritatea religioasă a sultanului, un acord ar fi cu neputință cu privire la tot ce nu ar limita sau păgubi interesele noastre, alt-fel nu ar fi motiv de a nu se salvarda prestigiul sultanului și al Turciei. Din potrivă este pentru noi un interes primordial ca, după trăsarea conflictului, prestigiul sultanului să fi ținut sus pentru a se evita astfel o scădere a prestigiului sultanului și în Balcani.

Pagubele Italiei.

„Giornale d'Italia” spune că e absurd să se mai vorbească de o despăgubire băncască de acordat Turciei, când de ne acum pagubele suferite de Italia din cauza ostilităților, ating o cifră considerabilă.

Numai cheltuielile operațiunilor militare ridică la 500 milioane franci.

Nu trebuie pierdut din vedere pierderile pricinuite comerțului și industriei italiene. În deosebi se resimt de efectele stărei de război fabricile de bumbac, de mătase și de chibrituri.

Italia exporta anual în Turcia pentru 3 milioane franci chibrituri, iar astăzi exportul acestor e nul. Producțiunea fabricilor din Veneția a scăzut deodată la mai puțin de jumătate.

INFORMAȚII.

A R A D, 18 Octombrie n. 1911.

— **Decorarea profesorului dr. Sextil Pușcariu.** Cu prilejul serbărilor jubilar ale universității din Iași, Regele Carol a conferit o seamă de decorațiuni la deosebiți savanți din afară de Regatul României.

Intre alții a acordat „Coroana României”, în gradul de comandor, dlui Dr. Sextil Pușcariu, profesor la universitatea din Cernăuți.

Trimitem distinsului nostru colaborator sincerile noastre felicitări.

Iată acum tabloul tuturor decorațiilor:

Steaua, în gradul de comandor, d-lor: consilier de stat Kootcherva, colonelul Demar, Demetru Agura, profesor la universitatea din Sofia, fost ministru, Teodor Parnaski, profesor la universitatea din Cernăuți.

Steaua, în gradul de mare ofițer dlui W. Waldeyer, consilier intim, profesor la universitatea din Berlin.

Coroana României, în gradul de comandor, d-lor: de Martone, profesor de geografie la universitatea din Paris; Urban Jarnick, profesor la universitatea boemă din Praga; Friedwagner Matei, profesor de filologie română la Academia de științe sociale din Frankfurt; Teodor Stefanelli, consilier în retragere al curții de casație din Cernăuți; profesorului F. Saghin, rector al universității din Cernăuți; Sextil Pușcariu, profesor la universitatea din Cernăuți, membru corespondent al Academiei Române.

Coroana României, în gradul de ofițer, dlui Henric Swoboda, profesor la universitatea din Viena.

— **Renta viitorului moștenitor.** Luna aceasta va avea loc căsătoria moștenitorului austriac Carol Francisc Iosif cu Zita, ducesă de Parma. Din Viena vine știrea că Maj. Sa a hotărât ca tinerii căsătoriți să primească din fondul familiar al casei de Habsburg o rentă anuală de patru sute de mii de franci, iar ducesa va primi personal cincizeci de mii de lei. Maj. Sa le-a mai dăruit și castelul său din Brandeis, care le va servi ca rezidență permanentă, iar pentru vremea cât vor petrece în Viena le va pune la îndemână castelul din Hetzendorf, în care pe vremuri locuise prințul Rudolf și cu soția sa Ștefania.

— **Concertul tenorului Rădulescu la Braşov.** Dumineca viitoare, în 22 Octomvrie, tenorul Rădulescu va cânta la Braşov în sala dela Gewerbeverein. Acompaniamentul la pian va fi susţinut de distinsa domnişoară Mărioara P. Dima.

— **Serbarea Sf. Sofii.** Duminecă a avut loc în sala festivă a gimnaziului român frumoasa solemnitate a serbării Sf. Sofii, patroana şcoalelor centrale române din Braşov. După serviciul divin din biserica sf. Nicolae, la care au participat în corpore profesorii şi elevii şcoalelor noastre, un public numeros s'a întrunit în sala spaţioasă, unde s'a săvârşit sfinţirea apei de cătră P. On. d. protopop Dr. Vasile Saftu. După sfinţirea apei d. profesor Vasile Neguţ a rostit un discurs ocazional în care a apreciat însemnătatea zilei trecând în revistă număroasele năzuinţe şi jertfe aduse de înaintaşii noştri de acum 60 de ani pentru ridicarea gimnaziului român din Braşov.

Părintele protopop Dr. V. Saftu a relevat de asemenea importanţa zilei constatând, că urmaşii de pe vremuri şi cei de azi ai înaintaşilor noştri de acum 60 de ani au căutat să continue munca depusă în jurul şcoalelor noastre. D. protopop şi-a încheiat frumosul discurs dorind directorului, corpului profesoral şi tinerimei mult spor şi dragoste de muncă în noul an şcolar.

Atât la începutul cât şi la sfârşitul festivităţii corul elevilor a executat în 4 voci, sub conducerea maestrului G. Dima câte-o rugăciune, care a impresionat foarte mult publicul prin frumuseţea compoziţiei şi executarea măiastră.

O foarte bună impresiune a făcut prezenţa la festivitate a unui număr deosebit de mare de fruntaşi români, bărbaţi şi femei, din Scheiu.

„Gaz. Tr.”

— **Cununie.** Teodora Ulman din Vârşet şi Ştefan Perian din Crişcior, absolvent de teologie şi preot ales, îşi anunţă cununia, ce se va ţinea Duminecă, în 9 (22) Octomvrie a. e. în biserica gr.-or. rom. din Vârşet.

Felicitările noastre.

— **D. Corfescu la Beiuş.** Corespondentul nostru din Beiuş ne anunţă că artistul Corfescu şi doamna, ajutaţi de preţiosul concurs al domnilor Al. Chira şi Gh. Erdeli, au dat Sâmbăta trecută un concert în sala redutei orăşeneşti din Beiuş. Un public numeros a asigurat artiştilor un succes desăvârşit. Acompaniamentul susţinut de domnişoara V. Ştefănică a fost răsplătit cu entusiastele aplauze ale asistenţei.

— **La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu** pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriaşilor sibiieni”, au mai dăruit: Nicolae Dimboiu (Sebeş, com. Făgăraş) şi logodnica sa, doamna Lucretia Crăciun (Mediaş) 1 cor., Teodor Cora, maestru cismar 20 bani, Ioan B. Comşa, comers. (T. Jiu) 1 cor., George Lăzăroaie sodal mîsar (Avrig) 50 bani, Ioan Nicula maestru cismar 20 bani, Simeon Simoneti, pantof. membru onor, al Reun. (Sălişte) 1 cor., Mateiu Mateiu, directorul şcolii centrale (Veneţia inf.) în amin-tura soţiei sale Elisaveta n. Comanici 2 cor., George Cocoveanu, inv. zidar şi George Borzea paroh (Coveş) câte 50 bani, I. Ch. (Cacova) 30 bani, Victor Lazăr funeţ. Acad. Rom. (Bucureşti) 60 bani, Ioan Crăciun comers. (Mediaş), soţia sa Ana n. Pinciu şi copiii lor Lucretia, Aurelia, Eleonora, Octavian, Mărioara şi Silvia cor. 1.60 şi Ioan Moţa, red. „Libertăţii (Orăştie) 20 b.

— **La fondul de 20 bani** pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriaşilor, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” au mai dăruit: Romul Perian, referent consist., 20 bani; I. Crăciun, comersant Mediaş, 40 bani; Traian Andreica, contabil la „Doina” (Câmpeni) 1 cor.; George Borzea, paroh (Coveş), 50 bani; Gavril Sbera, sodal faur (Deva), 20 bani; Iuliana Liuba, învăţătoare (Lugoj), 15 bani; Paul

Iovescu, casar pens. (Lugoj), 20 bani şi Eug. Tordăşianu, privat. (Iliu-Mureşană) 10 bani.

— **„Reuniunea română de cântări „Hilaria”** din Oradea-mare în adunarea generală ținută în 15 l. e. s'a constituit în modul următor: Preşedinte Dr. Romul I. Papp, vice-preşedinte Dr. Ioan Marta, secretar Marcel I. Jourca, fise Dr. Teodor Prodanovits, casar Joachim Marta, dirigent Nicolae Fîru.

Membri în comitet: Dr. Valeriu Hetco, Cornel Sima, Cornel L. Buştea, Ion Pop, Iosif Horváth. Pentru comitet: Marcel I. Jourca, secretar.

— **O mare nenorocire în Budapesta.** Eri după amiază s'a prăbuşit în piaţa Rákoczy din Budapesta schela unei clădiri în construcţie. Erau două schele, dintre cari cea de sus s'a prăbuşit asupra celei de jos, sfărâmându-o.

Doi muncitori au murit, doisprezece au fost grav răniţi.

Cauza nenorocirii e marea neglijenţă a constructorilor, cari au întrebuiţat la construirea schelelor material prost (grinzi putrede).

— **Stipendii pentru meseriaşi.** Până la 1 Noemvrie n. se publică concurs pentru 4 stipendii de câte 50 cor. din fundaţiunea „Nicolae Mănărăzan”; — 1 stipendiu de 120 coroane din fundaţiunea „Constantin Pappfalvi”; — 4 ajutoare de câte 40 coroane din fundaţiunea „Vasiliu Raţiu din Căpâlna-inferioară”; 1 ajutor de 120 coroane care se va conferi unui sodal, carele se face măiestru; — 1 ajutor de 80 coroane pentru un învăţăcel, carele terminază cursul de elev şi devine sodal, — 4 ajutoare de câte 40 coroane şi 1 de 13 cor. pentru învăţăcelii de meserii ori măestrii. Toate concursurile sunt a se adresa Preaven. Consistor Arhiep. în Blaj.

— **Post vacant de medic în Tohanul-vechiu.** Ni-se scrie: In 6 Noemvrie a. e. la 9 ore va fi alegere de medic cercual în frunţaşa comună Tohanul vechiu, un post de nou înfiinţat la care aparţin comunele Tohanul vechiu, nou, Poiana mărilor, Holbavu şi Zărneştii cu sediul în Tohanul vechiu, prin urmare tot comune româneşti compacte. Ne-ar plăcea un tânăr medic român care şi-ar putea croi un viitor bun aici. Leafa este fix 2450 coroane şi afară de aceia lemne de foc. Traiul este foarte ieftin, locuinţele foarte ieftine şi bune şi cale ferată la dispoziţie. Inteligenţă destulă ştiut fiind că Tohanul vechiu este centrul tuturor comunelor din cere şi toţi gravitează aici. Doritorii să înainteze rugărilor la pretura din Bran (Töresvár) până la 27 Octomvrie a. e. n.

Ziarele noastre sunt rugate a reproduce această ştire.

— **Numărul centenarilor.** Oficiul imperial de igienă din Berlin publică o statistică despre numărul centenarilor pe cari îi are Europa.

După acest document în frunte stă Bulgaria cu 3.883 de centenari, adică unul la sută de locuitori.

România vine în rîndul al doilea cu 1974 de persoane cari au atins sau au depăşit vârsta de o sută de ani.

Urmează: Serbia cu 573 de centenari, Spania cu 410, Franţa cu 213, Italia cu 197, Austro-Ungaria cu 113, Anglita cu 92, Rusia cu 89, Germania cu 76, Norvegia cu 23, Suedia cu 10, Belgia cu 5 şi Danemarca cu 2.

— **Biblioteca Academiei Române din Bucureşti.** In luna Septemvrie 1911 s'au consultat 1745 volume şi broşuri tipărite de cătră 629 cetitori; 380 manuscripte, 1126 documente, 32 cărţi vechi (1508—1830) au fost comunicate la 159 cetitori.

Colecţiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 1123 volume şi broşuri, 111 numere de reviste române, 429 reviste străine, 1 atlase şi hărţi, 7 stampe şi portrete, 4 volume manuscripte, 10 documente, 14 fotografii 829 foi volante.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărţile tipărite dela 8 dimineţa până la

6 seara, pentru manuscripte şi documente dela 8—12 şi dela 1—6.

— **Un atentat contra unui depozit militar de pulberărie.** A fost atacat depozitul de praf de puşcă şi granate din oraşul bulgar Kiustendil, care e la 10 klm. depărtare de Frontiera turcească.

Au fost svărlite mai multe bombe asupra depozitului de cătră nişte indivizi necunoscuţi. Sentinela dând alarma, a tras câteva focuri asupra atentatorilor îmbrăcaţi turceşte. Atentatorii au reuşit să fugă.

Tot în timpul acela, în ceealaltă parte a oraşului a fost aprinse mai multe clăi de fân, pentru a atrage înspre acel punct atenţiunea.

S'au trimis imediat mai multe patrulare pentru urmărirea atentatorilor, dar n'au putut fi descoperiţi.

Depozitul din Kiustendil e cel mai apropiat de frontiera turcească şi într'un eventual război cu Bulgaria, Kiustendil e oraşul pe care ar pune mâna Turcii cel dintâi.

Miniştrii s'au întrunit azi în consiliu, discutând mai multe măsuri cari sunt ținute în cel mai strict secret.

Paza la toate depozitele de muniţiuni ale armatei a fost îndoită.

Se crede în genere că atentatul a putut fi şi o provocare din partea celor interesaţi pentru a abate guvernul dela politica paşnică de până aici.

— **Înarmările pe apă ale Japoniei.** Guvernul japonez cere nouă sute optzeci şi opt milioane de lei pentru flotă. Bani se vor cheltui în şapte ani. De curind s'a votat o creştere de două sute de milioane pe dela 1911—1916. Dar suma aceea e numai pentru a întimpina cheltuielile ordinare. Anexarea Coreei cere ca Japonia să fie stăpână netăgăduită a mării. Sporirea flotei Statelor-Unite, deschiderea apropiată a canalului I'annama (în 1914—1915) impun Japoniei datoria de a lua aceste măsuri.

x **Németh şi Király.** croitorie pentru domni Cluj, str. Kötö 5, anunţă on. public român din loc şi împrejurime, că au sosit stofe indigene şi străine, pentru sezonul de toamnă şi iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă preţuri acomodate, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea şi mai departe.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregăteşte pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat şi de magistrat. In 3 luni se câştigă licenţa de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învăţământului iuridic, e de dorit ca toţi cei interesaţi să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesneşte mult cariera advocaţională.

ECONOMIE.

Roadele activităţii băncilor valahe. Sub titlul acesta aflăm într'un număr recent al revistei „Köztelek” organul partidului agrar, un articol mai lung, în care un patriot se tânguie amar de pretinsele cuceriri, ce le fac Românii, cu ajutorul băncilor lor în moşile maghiare din Ardeal.

Patriotul se încearcă a arăta şi motivele, cari înlesnesc şi fac posibilă cucerirea din partea „valabililor”. Le redăm pe scurt căci cuprind şi o mărturisire preţioasă pentru noi.

Este lucru în general cunoscut — zice — că partea cea mai mare a proprietarilor mijlocii maghiari, duc o viaţă mai cheluitoare, decât le-ar îngădui mijloacele; urmarea este că fac datorii peste datorii. Este notorie şi aceea că băncile valahe, cari s'ervesc şi scopuri naţionalistice, dau bucurios împrumuturi proprietarilor maghiari ajunşi în strîmtoare. Cum aceştia arareori folosesc banii pentru investiţii producătoare de câştig, ci de cele mai multe ori îi cheltuesc în mod uşuratic, urma-

NETUSIL VINCE CASOVIA-KASSA Fő-utca 80.

Înainte: **KAROL ELISCHER**

export de **cărnuri afumate, cărnăţării şi salam.**

Serviciu prompt. — Cataloge trimitem gratuit şi franco.

rea este, că nu pot replăti împrumuturile, tot pro-
longesc, până îi stringe banca cu ușa. La licitație
publică arareori ajunge treaba, toate se fac în tă-
cere. Banca și are deja cumpărătorii, cari firește,
pot fi numai Români; cu aceștia se încheie apoi
târgul, iar fostul proprietar poate merge ca co-
misar de drum sau scriitor — la comitat sau unde
nimerește. Iar noul proprietar valah se fericește,
căci fiind nepretensiv și cruțător, precum și sân-
guinos, este în stare a se lupta și cu sarcini mult
mai mari chiar, decât acelea, cari deja au ruinat
pe proprietarul maghiar risipitor.

În modul acesta au ajuns cele mai multe moșii
maghiare pe mâni valahe și zău Maghiarii ar pu-
tea învăța dela Valahi cruțarea, simțul de solidari-
tate și sentimentul național”.

Așa glăsuște patriotul nostru și apoi apelează
la patriotismul conaționalilor săi, îndemnându-i,
ca dacă nu și mai pot ținea moșiile împovărate
cu datorii, cel puțin să nu le lase să ajungă pe
mâni valahe. Să le ofere spre cumpărare, în scop
de a le vinde apoi mai departe, noiei bănci agrare,
chemată a face sfârșit politiceii de realități a băn-
cilor naționaliste și a conlucra, ca pământul ma-
ghiar să rămână maghiar”.

Va să zică după chiar mărturisirile lui „Köz-
telek” cauza înstrăinării moșiilor maghiare —
dacă peste tot se poate vorbi de aceasta — nu sunt
atât băncile valahe, căci împrumuturi sigure a-
cordă bucurii și băncile maghiare ori-cui; ci cauza
adevărată este păcatul trîndăvicii și a risipei de
care sunt cuprinși proprietarii maghiari. Iar ast-
fel fiind nu-i va scăpa de peirea sigură nici noua
bancă agrară, căci pe terenul economic viitorul
este al celor muncitori, harnici și cruțători. „Rev.
economică”.

BIBLIOGRAFII.

A apărut

„CONSINZEANA”

revistă literară ilustrată, anul I. nrul 1. Orăștie,
15 Octomvrie 1911. Redactor d. Sebastian Bor-
nemisa.

Cuprinsul: I. U. Soricu — Tineretă (poezie).
M. Gașpar — Sub Ștefan Vodă (n. v. ist.). Vic-
tor Eftimiu — Vântului (poezie). Ecaterina Pi-
țiș — Mlaștina (n. v. trad.). Vioara din Bihor —
Sânziană (poezie). V. C. Osvadă — Pe drumuri
(note economice). Vasile Stoica — Drumetei (poe-
zie). Al. Ciura — Holangării (nuvelă). Seb.
Bornemisa — Amurg de toamnă (poezie). Gavril
Todica — Cerul înstelat (astronomie). E. Borcea
— Scânteii din jăratecul unui holtei. *Spicuri li-*

terare: V. A. Urechia — Vaca babei Floare. *Flori
de-o zi*: Consinzeana; Gânduri de toamnă; Spi-
cuii literare; Ilustrațiile noastre (Principesa E-
lisaveta a României; Inginerul Vlaicu; Vlaicu în
sbor; Castelul Peleş și Cimitirul din Genau);
Inițialele noastre înflorate (datorite dlui profesor
de desen Forian Mureșan). *Scrisori dela Redac-
ție. Ghicitori ilustrate. Rînduri mărunte. Biblio-
grafie.*

Prețul unui exemplar 30 de bani. Apare până
la Anul nou ca numere de probă, de două ori pe
lună. Pentru acest restimp abonamentul: pentru
Ungaria 1 cor.; pentru România și străinătate
2 cor.

Promite să apară dela Anul nou „de două ori
pe lună ori chiar în fiecare săptămână”. Bani
sunt a se trimite la adresa „Librăriei Naționale”
S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros).

La rubrica „Rînduri mărunte” d. Bornemisa
publică o seamă de încurajeri dela colaboratorii:
I. U. Soricu, L. Rebreanu, Mihail Gașpar, Vioara
din Bihor, Ecaterina Pitiș, Aurelia Pop, Victor
Eftimiu, Vasile C. Osvadă, Tit Liviu Blaga și
Vasile Stoica.

Reținem îndemnul prietenului nostru d. Vic-
tor Eftimiu, care trimițându-i dlui Bornemisa
o poezie inedită, îi urează: „Ani lungi de exis-
tență și abonați mulți de rezistență...”

A eșit de sub tipar:

Contabilitatea la societăți colective, coman-
dite și la societățile pe acțiuni, de I. C. Panțu,
profesor la școala superioară de comerț din
Brașov. O broșură de 70 de pagini, octav mare.

Se recomandă băncilor noastre, funcționa-
rilor și tuturora, cari au legături cu băncile:
preoților și învățătorilor pentru a-și procura a-
ceastă broșură folositoare cu prețul de cor. 1.20,
dela librăria I. I. Ciureu Brașov.

Cuprinsul este următorul: Introducere. I. So-
cietățile colective cu exemple practice pentru
explicări asupra împărțirii profitului. II. Societă-
țile în comandită. III. Societățile anonime sau
pe acțiuni. 1. Considerații generale. Inițierea
societății și amănunte despre acțiuni. Inițierea
de fonduri. Spese de fondare. Împrumuturi. 2.
Contabilizarea la inițierea societăților pe ac-
țiuni. Contabilizarea pentru încassarea capita-
lului de-odată și în rate. Încheierea anuală a re-
gistrelor, cu exemple. Distribuția profitului și
contabilizarea hotărârilor adunării generale. Îm-
părțirea dividendelor a tantiemelor și trecerea
acestora în registre. Contabilizarea fondului de

rezervă. Investițiunea fondului de rezervă și
inițierea altor fonduri. Contabilizarea la o nouă
emisiune de acțiuni al pari și peste pari. Emisiu-
nea obligațiunilor cu prioritate și contabilizarea
acestora. Emisiunea scrisurilor fonciare. IV. So-
cietățile comandite pe acțiuni.

A apărut în editura librăriei Ciurcu Brașov
traducerea în hexametre a celebrei epoei Her-
mann și Dorotea de I. W. Goethe, pe românește
de Maria Baiulescu.

Traducerea românească frumoasă, are câteva
calități remarcabile, datorite talentului scriitoarei
și nădăjdum să mai revenim asupra ei.

Cartea se găsește la editor sau la librăria „Tri-
bunei” pentru 85 bani franco.

Au apărut și se găsesc de vânzare la „Libră-
ria „Tribuna”:

Calendarul jubilar al „Poporului Român” pe
1912 cu 216 pagini, 125 ilustrații á 40 fil. plus
10 fil. porto.

Sfaturile cele mai de lipsă pentru prăsierea și
folosirea legumelor, date de George Maican, înr.
Cu mai multe ilustrațiuni în text, á 24 fil. plus 10
fil. porto.

N. Nicolescu și G. Stoinescu: *Călăuza stupe-
rului*. Cu 123 figuri explicative á 3 cor. plus 10
fil. porto. Recomandat 45 fil.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

22 Octomvrie.

Sângeorgiu: Senatul școlastic gr. cat. din
Sângeorzul-român invită la actul sfințirii noului
edificiu școlar, care se va îndeplini Duminică,
la 22 Octomvrie st. n. 1911 precum și la reprezen-
tațiunea teatrală urmată de dans, care se va a-
ranja în hotelul băilor „Hebe”.

POȘTA REDACȚIEI.

Un călător. Cele ce ne scrii sunt de interes ab-
solut local și scrise într'un ton prea personal.
Altele cu plăcere.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cu

Leon Tolstoi.

183

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Și Sonia se ridică de pe scaun. I-se arată drumul
spre șopron, i-se spuse cum trebuie să stea nemiscată
și să asculte. Ea își învăli capul într'o blană și aruncă
o privire furioasă lui Nicolae.

— Ce mărgăritar de fată! își zise Nicolae; cum
de n'am băgat de seamă mai de mult?

Sonia eși prin scara de serviciu; Nicolae eși și el
în grabă prin scara cea mare, sub pretext că îi era prea
cald. În adevăr aerul devenise înăbușitor.

— Ce dobitoc sunt, ce dobitoc! Ce-am așteptat oare
ca să mă decid? gândi el.

El făcu ocolul casei pe poteca croită în zăpadă, pen-
tru a eși în calea Soniei.

— Drept înainte, domnișoară, numai că nu e voie
să te uiți înapoi.

Ea înainta învăluită în blană și nu l zări pe Nico-
lae decât când fu la doi pași de el. Și el îi părea acum
cu totul altul de tânăru pe care l vedea în fiecare zi,
și care-i făcea puțină frică.

El purta încă hainele femeiești, părul lui era sburlit
și pe chip i-se citea o expresie de fericire, pe care ea
nu i-o cunoștea.

„Cu totul alta și cu toate astea aceeași!” gândi Ni-
colae privind la chipul ei laminat de lună. El își stre-
cură brațele sub blana care învăluea capul Soniei, o
strinse la pept, o sărută pe buzele umbrite de mustață

și cari-i miroseau a plută arsă. Sonia îl sărută și ea pe
gură și cu mâinile ei mici îi stringea obrazii!...

— Sonia!...

— Dragă Nicolae!

Asta fu totul; ei dete ră fugă spre șopron și se întoar-
seră în casă fiecare pe alt drum.

LV.

La plecare, Natașa care observa totul, făcu în așa
fel ca să ocupe o sanie împreună cu dna Choss, lăsân-
du-i pe Nicolae și pe Sonia la olaltă cu servii.

Nicolae nu se mai gândea să se ia la întrecere cu o
altă sanie ei o privea fără înțetare pe Sonia, sub acest
bizar clar de lună, își amintea de mirosul de dop ars
în care se amesteca senzația sărutului. El își umplea
plămânii cu aerul rece și se uita la pământul care fu-
gea sub picioarele lui și la cerul care strălucea, i-se pă-
rea că trăește într'o împărăție fermecată.

— Sonia, ești bine? o întreba el din când în când.

— Da, răspunse Sonia, dar tu?

În mijlocul drumului Nicolae trecu hățurile vi-
zitiului și dete fuga pentru un moment la Sania Na-
tasei.

— Natașa, îi șopti el, știi tu? M'am hotărît.

I-ai spus și ei? întrebă Natașa cu chipul radios de
bucurie.

— A! cât de ciudată ești cu sprincenile și cu mustă-
țile tale! Ești mulțămită, Natașo?

— Oh! cât sum de fericită! Eram supărată pe tine.
Nu-ți spuneam nimic, dar în sufletul meu eram convinsă
că te-ai purtat rău. Mi-ar fi fost rușine să fiu numai
eu fericită fără Sonia; dar acum sunt așa de mulțămită!

Ei bine, du-te lângă ea.

— Nu, așteaptă, ce ciudată ești! zise Nicolae privind-o

neîncetat și găsind la sora lui ceva nou, duios, fermecător,
așa cum nu văzuse încă nici odată la ea.

— Natașo, par'că suntem în vis!

— Da, răspunse ea, ai făcut bine.

— Ești mulțămită? Nu e așa că am făcut bine?

— A! cât sunt de fericită! Nu de mult m'am cerșit
cu mama în această privință. Ea mi-a spus că vă supra-
veghiază: cum o poate cineva supraveghia pe Sonia?
Nu dau voie nimănui să mi vorbească rău de ea; numai
bine se poate spune de dânsa.

— Atunci, am făcut bine? repetă Nicolae scrupul
expresia surorii lui pentru a se convinge că ea grăiește
adevărul, apoi dete fuga să și ajungă sania.

Aceiaș cerkez fericit, surizător, îl privea de sub
capușorul de lutru și l aștepta; și acest cerkez era So-
nia, și Sonia asta era de sigur viitoarea sa soție fericită
și iubitoare.

Ajunse acasă, dupăce povestiră contesei cum pete-
cuseră seara, cele două tinere fete se retraseră în
odaia lor. Dupăce se desbrăcară ele vorbiră vreme
lungă de fericirea lor, de soții lor cari vor fi așa de
buni și de viitorul lor așa de radios.

— Dar când se vor împlini aceste visuri? Mă
teamă că nici odată; ar fi prea multă fericire, zise
Natașa apropiindu-se de masă pe care camerista
pusese din vreme mai multe oglinzi, pentru ca tânăru
ei stăpână să și poată vedea promisiul, la miezul nopții.

— Șezi jos, Natașo, poate că tu îl vei vedea, zise
Sonia.

— Văd o fată cu mustați, făcu Natașa zărind propriu
ei figură în oglindă.

— Nu trebuie să vă bateți joc, domnișoară, făcu
camerista.

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

ANUNȚ.

În Brad, în piața principală este de închiriat:

- a) în etagiu: o locuință cu 3 chilii, o cuilină și 1 antișambură.
  - b) în parter: o boltă (prăvălie) cu magazin, cameră și pivniță.
  - c) în curte: un magazin mare și o cuilină.
- A se adresa lui

Vasile Boneu,
profesor.

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei.

Societatea pe acții de mașini de cusut

Singer Co

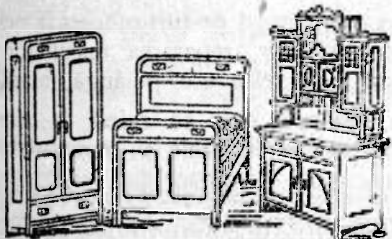
Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

BAUMANN ARNOLD SUCCESORUL
LÁHNI KÁROLY,
fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Invenție Nouă. Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuințare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

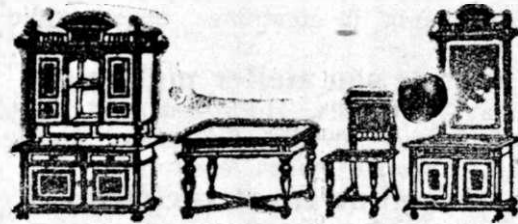
Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Doamnelor!

Este în interesul D-voastră ca să vizitați salonul meu de pălării din Arad, Strada Salacz Nr. 1. catul II.

unde se poate cumpăta pălăriile cele mai moderne, având depozit bogat asortat. Asigur pe stim. doamne de calitate bună și prețuri ieftine. Reparaturi se execută în timp scurt, conform cererei. — Rog sprijinul D-voastră

Maison Ritscher.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chimic, broderie, și institut pentru spălatură rufelor cu aburi, în ALBA-IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

O femeie frumoasă, statuă mijlocie, caută un post de

ECONOAMĂ.

A se adresa: Emilia Tian, Arad, Tököly Imre-u. 39.

Telefon 218.

- 1 păreche de ghete tari, de toamnă, 10 C.
- 1 păreche de ghete chevrau ori box fason american . . . . . 13 C.
- 1 păreche de ghete chevrau, box ori lack, calitate bună . . . . . 17 C.

Se poate cumpăra la filiala fabricii de ghete

MOSKOVITS

Arad, Piața Libertății No 18.

Haine, pardesie și paltoane

moda cea mai nouă, din stofă modernă, de toamnă și de iarnă, croite admirabil, se pot comanda ieftin la

Mészáros Károly,

croitor de haine bărbătești,
Kolozsvár, Szentegyház-utca. 6.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la ori-ce cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în — ziarul »Tribuna« dia Arad. —

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garzon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, pianse se trimit oriunde **pe lângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată** Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem voiajeur pe speșele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7
(Lângă primăria centrală.)

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter de mașini în Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și totfelul de *picioare pentru masă*, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat. — Lucrări de ornament. —

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Becicherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS
păpucar,
— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuci de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimit gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenția onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaduce, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii
Bistriță — Besztercze.

10% economie la comande
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Sute de mii de dame au să mulțamească frumusețea lor

pielea catifelată a feței și fină a mânilor, specialității de toaletă

Ravissante

a renumitului doctor parisian Lajosse.
Sunt nevătămătoare!
Rezultatul de neîntrecut!

Fard Ravissante, folosire la zi în 3 nuanțe Cor. 1-50.

Pudră Ravissante, 3 nuanțe, pudra cea mai fină în cutii de 1 și 2 Cor.

Crema Ravissante, folosire seara, pentru catifelarea pielii, față gât, mâni și brațe în borcane de 1 și 2 Cor.

Săpun Ravissante, curat, nevătămător, bucata 1 Cor.

La albirea dinților e de recomandat praful de dinți Ravissante al doctorului Lajosse, cutia 1 Cor.

Apa de gură Ravissante, specialitate unică, sticla 2 Cor.

Se vinde în Budapesta în farmaciile:
Török József și Török Sándor.

În provincie se expediază cu ramburs. Să cerem precis în droguerii, farmacii și parfumerii, specialitățile renumite »Ravissante« ale doctorului Lajosse. Să fim atenți și să ne ferim de falsificări.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare
cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

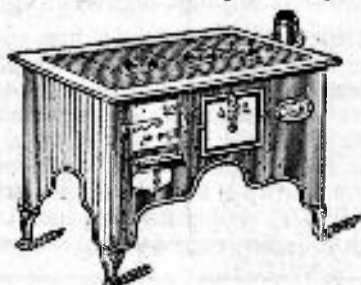
Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole

Bpest, V., Alkotmány-u. 12.
Cereți catalog.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului
IFJ. FAZEKAS FERENCZ
Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

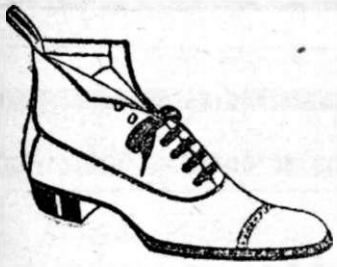
Primesc și execut pe lângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pe lângă garanție.

Trimite franco fiecărui care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Cei cari au lipsă de ghetete să se adreseze prăvăliei nou aranjate de ghetete alui

Nicolae Lungu,

Pancsova, Strada Gizella (Mészáros).

Asortată conform cerințelor moderne unde se află de vânzare ghetete lucrate în atelierul propriu, pentru bărbați, dame și copii, executate elegant și trainic, cu prețuri moderate. Lucrează ghetete după măsură, în timp scurt, execuție elegantă și prețuri ieftine. — Pentru picioare defectuoase ghetete speciale!

Pregătesc

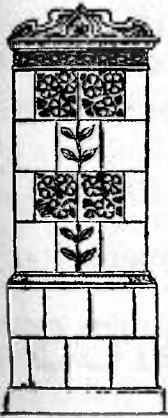
cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre, cu prețuri moderate.

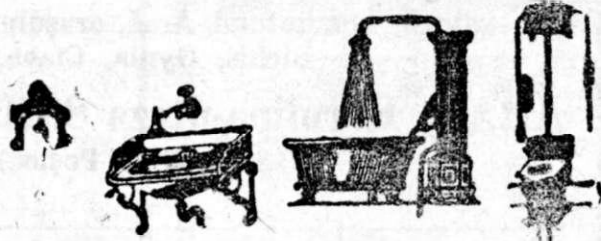
Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc și repararea cupatoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și articole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

Apaducte.

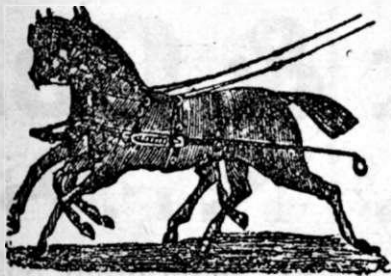

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui

Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 16 sz.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuțioasă pentru casele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rindulală a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelărilor)
Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jampieri de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se eșeptuiesc conștiințios.

Josif Haas

zugrav de biserici în
Nagyszeben—Sibiu—Saggasse No 13.

PRIMEȘTE:

și ia în itreprimere zugrăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Execuție splendidă.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angajament merge în persoană.

Prețuri moderate.

Dănele cari voiesc să fie svelte, încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princes« și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu—Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

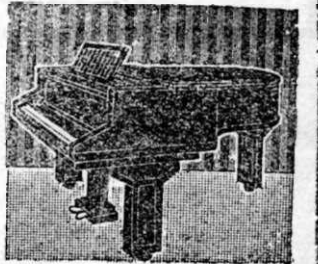
Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu Strada Cisnădiei 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
intemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare deposit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică. Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

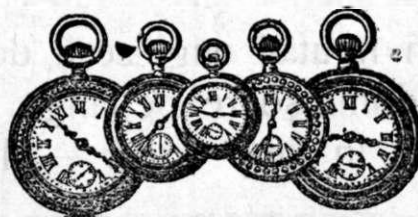
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispargasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumppărat a totfelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și ciasornice deșteptătoare, precum și articli optici. Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Toate reparaturile se execută prompt și cu garanță.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI
„KRISTALY”
 Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și toffelul de lingerie cu prețuri moderate. La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

O rugare către on. intelegință română din Arad și jur.

Pe lângă toate că se face propagandă mare pentru sprijinirea meseriașilor români, eu ca meseriaș român, care în pricep și sum perfect în meseria mea — cu durere — trebuie să spun, că până în ziua de azi foarte puțini români m'au cercetat, de și datorința fiecărui român ar fi: *ca să se sprijinească unul pe altul* și cu deosebire atunci, când românul acela e în stare chiar așa de bun lucru a face și poate cu mult mai conștientios decât străinii. — Deci rog pe on. domni români să binevoiască a mă cerceta și a mă sprijini, comandânduși cele de lipsă la mine, asigurându-i despre lucru bun și prețuri cu mult mai moderate decât în alte locuri străine. — Diferite stoffe moderne țin la dispoziție.

George Marita, croitor bărbătesc și unif. militare
 Arad, Kossuth-utca 66.
 Distins cu diplomă dela academia de croi reg. ung. din Budapesta.

Avis! Domnilor fabricanți și particulari le aduc la cunoștință, că am edificat o

tornătorie artistică pentru metale
 SIBIU, Strada Margaretha Nrul 18.

Prin practica mea bogată câștigată în țară și streinătate mă aflu în plăcuta poziție să pot satisface oricărei cerinți de branșe, în bronz, messing, ținc, cositor, aramă, după desemn ori după modele vechi.

Andrei Paksa,
 Sibiu — Nagyszeben.

Serviciu prompt!
 Prețuri ieftine!

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
 cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăpunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipate nu sunt, la dorință anticipează speșele de intabulare, convertes datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)
 (Lângă filiala Poștei.)

Prin... pe lângă onorar aculsitori de afaceri abili și demni la încredere.

S'A DESCHIS

prăvălia de pardesie de dame

György Menyhért & Co.

Arad, piața Andrássy Nr. 8.

Nr. telefonului 855.

Vis-à-vis de biserica Minorităților.

Nr. telefonului 855.

Mare asortiment în noutăți englezești de cea mai elegantă formă; modele originale în pardesii de dame și domnișoare pe lângă prețuri ieftine, fixe. — Comandele după măsură se execută în timp scurt. — În provincie la cerere se trimite mustre.